

Nekoliko podataka o glazbeniku Mihovilu Stratiku

Slobodan Žmikić, Rijeka

Prošlogodišnje »Osorske glazbene večeri« otkrile su nam jednoga nepoznatog glazbenika, violinista i skladatelja, rođenog početkom XVIII. stoljeća na našoj dalmatinskoj obali u lijepom Zadru. To je Mihovil Stratik, poznat po nekim padovanskim izvorima kao Michele Stratico, glazbenik, koji je djelovao u Padovi u sjeni velikoga Tartinija, tada najboljega guslača Evrope, plodnoga skladatelja i poznatoga pedagoga.

O Stratiku do njegova otkrića u Osoru rijetko je tko znao, jer se u literaturi ne spominje, a i njegove skladbe, pisane za izvjestan krug glazbenih amatera u Padovi, u kome je i on sudjelovao, nisu poznate glazbenicima.

Kad je, međutim, njegovo ime u nas zaslugom organizatora »Osorskih glazbenih večeri« došlo na vidjelo, kao i činjenica da je rođen u Dalmaciji, potrebno je nešto više doznati o tom glazbeniku.

Organizatori »Osorskih glazbenih večeri«, kako su se pobrinuli za našeg violinskog virtuozu i skladatelja Ivana Manu Jarnovića, o kome danas njihovom zaslugom mnogo više znamo iz njihovih dviju knjiga izdanih zajedno s Muzičkim informativnim centrom Koncertne direkcije Zagreb, izdat će sigurno i publikaciju o Stratiku, gdje će, vjerojatno, objaviti referate iznesene u Osoru, a i druge studije pokrenute u vezi s tom manifestacijom. Tada ćemo zasigurno doznati još mnogo što o Stratiku što nije mogao sadržavati program Večeri, a ni dnevni tisak tada zabilježiti.

Smatram, međutim, da nije na odmet ako se sada iznesu neki podaci o tom nepoznatom glazbeniku, na koje sam naišao u proučavanju života velikog violinista i skladatelja Josipa Tartinija, tadašnje dominantne glazbene ličnosti u Padovi.

Od Tartinijevih biografa Stratika spominju, koliko mi je poznato, samo dvojica suvremenih pisaca: Pierluigi Petrobelli i otac franjevac Leonardo Frasson. Petrobelli, pozivajući se na Sbertija, Tartinijeva i Stratikova suvremenika, spominje u svojoj knjizi o Tartiniju¹ Stratika na više mjesta. O. Frasson u svojoj bibliografiji o Tartiniju² spominje Stratika u jednoj bilješci ispod teksta. Evo, što o njemu nalazimo.

Petrobelli navodi³ da je g. Anton Bonaventura Sberti (prema vlastitoj autobiografiji koja je do tada — oko 1968. g. ostala nepoznata) darovao u

prvim godinama XIX. stoljeća gospodinu Giacomu Ziliottu iz Padove, sviraču na »violinu«, sva djela Corellija, veliki broj koncerata i sonata za violinu solo i bas Tartinija i g. Mihovila Stratika, glasovitog učenika velikoga Tartinija, osim dviju vreća simfonija, dueta itd. odličnih skladatelja.

Govoreći dalje o nekom opatu Roti⁴ da je »iz njegovih napomena i priznanja moguće rekonstruirati s izvjesnom živošću glazbeni ambijent koji je on stvorio oko sebe u Padovi, ambijent čiji se najveći interes sastojao u izvođenju instrumentalnih skladbi za gudače za dvije, tri ili četiri dionice, ambijent koji je imao kontinuirane veze s Tartinijem (i koji je bio pod njegovim dubokim utjecajem)«, Petrobelli navodi da je to bila sredina »za koju izgleda da su bile pisane skladbe Mihovila Stratika«. Nadalje spominje da su se ti amateri okupljali u Akademiji osnovanoj sa strane opata Rote (koju je on u šali nazivao Akademijom neustrašivih), a za koju on nije štedio ni nabave ni napore.

U tom svom djelu o Tartiniju prof. Petrobelli spominje ponovno Stratika kad govori o zbirci talijanske instrumentalne glazbe XVIII. stoljeća, sada vlasništvu Kalifornijskog sveučilišta u Berkeleyu.⁵ On navodi da se pažljivim čitanjem vijesti iz Sbertijeve autobiografije može doći do zaključaka od znatne važnosti. Po njima se može formulirati pretpostavka da ta zbirka rukopisa odgovara bar djelomično onoj koju je Sberti (vjerojatno u prvom deceniji XIX. stoljeća) darovao gospodinu Ziliottu.

Prije svega dokazan je identitet između nekih prepisivača Tartinijevih djela sada u glazbenom arhivu Bazilike sv. Ante u Padovi i glavnih prepisivača zbirke iz Berkeleya. Bilo je čak moguće ući u trag imenu i položaju nekih od tih prepisivača, pa se otkrilo da su bar dvojica od njih violinisti glazbene kapele Bazilike iz Tartinijeva vremena. Jedan od njih je Giulio Meneghini, koji je kao violinist, član orkestra, zamjenjivao Tartinija u zadnjim godinama njegova života (a Tartini je sve do svoje smrti bio uvijek na položaju prve violine i koncertnog majstora orkestra), pa je njega i naslijedio kao prva violina kapele.

Jedan prepisivač nije identificiran, a njegovo je djelo više od polovice zbirke u Kaliforniji. Njegovo su djelo i rukopisi u Padovi, a također i rukopisi Tartinijevih i Stratikovih djela sada u Veneciji i Beču. U kalifornijskoj zbirci najveći dio dosad poznatih skladbi Mihovila Stratika, i to 156 sonata za violinu i bas, 14 dueta za dvije violine, 35 sona-

⁴ isto, str. 97.

⁵ isto, str. 102—104.

¹ Pierluigi Petrobelli, *Giuseppe Tartini — Le fonti biografiche*, Universal Edition, Fondazione G. Cini, Venezia, 1968.

² Leonardo Frasson, *Bibliografia tartiniana, Centro studi Antoniani*, Basilica del Santo, Padova 1977. (separat)

³ P. Petrobelli, nav. dj., str. 82. i 83.

ta za tri instrumenta, 15 »simfonija za 4 instrumenta« i 63 koncerta za violinu, osim malih iznimaka, pisano je rukom tog neidentificiranog prepisivača. A rukopisi Stratikovih djela predstavljaju u najvećem dijelu unikate, jer za njih ne poznajemo druge izvore.

Tartini i Stratik, kaže Petrobelli, glazbenici su koji su najviše predstavljeni u zbirci, a skladbe tih dvaju autora smatraju se toliko bliskima da se neke od njih, prisutne u više od jednog rukopisa, pripisuju sad jednom, sad drugom glazbeniku.

Ukupna sadržina kalifornijske zbirke odgovara dakle, zaključuje Petrobelli, barem u svojim glavnim crtama opisu Sbertijeva dara Jakovu Zilotu. Za podršku toj tezi on navodi mišljenje da je teško zamisliti da bi djelo kakvo je ono Mihovila Stratika, tako diletantsko i skromno s glazbenoga gledišta, bilo tako umnoženo da bi mogla postojati i druga skupina rukopisa takve količine i raznolikosti kakva se danas nalazi u Berkeleyu.

Petrobelli nadalje upozorava da je, premda postoje mnogi neizravni dokazi da je Stratik bio Tartinijev učenik (prvi među svima bili bi, kaže, tekstovi njegovih teoretskih djela), Sbertijeva autobiografija jedini tekst koji to tvrdi na nedvojbeno izričit način.

Drugo djelo gdje se spominje Stratik je Tartinijeva bibliografija koju je napisao otac Frasson. Tu, govoreći o odjeku koji je imalo Tartinijevo teoretsko djelo o harmoniji,⁶ autor u bilješci navodi sljedeće:

»U izvjesnom smislu sljedbenik i nastavljač Tartinijeve teorije može se smatrati učenik-skladatelj Mihovil Stratik, kako proizlazi iz jedne skupine njegovih rukopisa sačuvane u Biblioteci sv. Marka u Veneciji. U zadnjem od tih rukopisa, pisanom između 1771. i 1775. godine, koji nosi naslov »Tartinijev duh koji vodi dijalog i raspravlja s jednim svojim spavajućim đakom čitaju se sljedeće duhovite rečenice...« (tu je naveden dio dijaloga). Bilješka završava sljedećim zaključkom: »Stratik dokazuje da je temeljito studirao i da je dobro razumio Tartinijevu misao i da si je na istim osnovama stvorio osobna uvjerenja koja prelaze te gra-

⁶ L. Frasson, nav. dj., str. 292.

nice. Baš zato njegov sud, ostavivši po strani jezovitu evokaciju prekogrobnog Tartinija koji se još nije smirio, odražuje prisne odnose sa živim Tartinijem i ističe unutarjni konflikt koji ga je mučio u njegovim posljednjim godinama.«

Eto, to su ti podaci na koje sam naišao i koje sam želio iznijeti. Iz njih bi se mogli izvesti sljedeći zaključci: Stratik je bio guslač, skladatelj i teoretičar. Bio je Tartinijev đak. Skladao je djela za izvjestan krug glazbenih amatera u Padovi, kome je i on pripadao. U svom skladanju bio je pod velikim utjecajem Tartinija. Oponašao je njegovu glazbu, pa se za nekoliko njegovih ili Tartinijevih djela u rukopisu ne može pouzdano reći kome od njih pripadaju. Ne proizlazi, međutim, da je bio član orkestra Bazilike u Padovi.

Pri takvim zaključcima ipak mnoge stvari ostaju kontradiktorne.

Da li je Stratik bio Tartinijev učenik? Do sada se kao učenik nigdje nije spominjao, a postoje opisi Tartinijevih đaka. Muzikolog Capri u svojoj biografiji Tartinija⁷ navodi imena 73 Tartinijevih učenika, a Stratika nema. Drugi biografi spominju još po nekoga, ali Stratika ne. Kako to protumačiti?

U pisanju u nas o Stratiku povodom »Osorskih glazbenih večeri« spominjano je da je on bio član orkestra Bazilike u Padovi. Ovdje izneseni podaci ne govore o tome. Naprotiv, otac Frasson, koji je vjerojatno najbolji poznavatelj isprava o tom orkestru u Tartinijevo vrijeme, ne nalazi da je Stratik bio član kapele. On izričito kaže⁸ da Stratik nije nikad bio efektivni član kapele sv. Ante, dok je možda kao učenik Tartinijev mogao u njoj sudjelovati od puta do puta. I to pitanje traži razjašnjenje.

Prema tome jasno proizlazi da su potrebna daljnja istraživanja, koja će možda uspjeti razjasniti te prividne suprotnosti i osvjetliti lik za nas zanimljivog Stratika.

⁷ Antonio Capri, *Giuseppe Tartini*, Garzanti, Milano, 1945.

⁸ Pismo oca Frassona od 24. siječnja 1981. autoru ovoga članka.

PRIRUČNIK ZA GLAZBENI ODGOJ

u redovničkim novicijatima

namijenjen budućim članovima redova, koristan svima koji žele upoznati osnove liturgijske glazbe

Naručuje se: *Knjižare HKD sv. Ćirila i Metoda*
Institut za crkvenu glazbu
41 000 ZAGREB, KAPTOL 29
CIJENA 130 din